

Attacs innspill om nasjonal oppfølging av det nye globale rammeverket for naturmangfold

Vi i Attac Norge takker for muligheten til å bidra i denne avgjørende beslutningsprosess.

Naturavtalen fremmer såkalte “naturbaserte løsninger” som kan bli brukt av stater og storselskaper til å fortsette å ødelegge naturen, og som åpner for ytterligere landran og privatisering av verdens natur. Vi ønsker å advare mot å lene oss for mye på markedsløsninger som økologisk kompensasjon og finansialisering av naturen.

Det vi trenger er reelle løsninger som gjør noe med årsakene til krisen. Vi må faktisk stanse skadelige utbygginger. Og vi må endre det industrielle jordbruket som er den sektoren som er mest ansvarlig for tap av naturmangfold. Storselskapene må stilles til ansvar for sine handlinger, og de må ikke få adgang til å bestemme over internasjonale miljøavtaler. Internasjonale miljøavtaler må forankres i demokratiske prosesser som inkluderer befolkning. Vi kan ikke berge planeten og reversere tapet av naturens mangfold ved å overlate denne oppgaven til de kreftene som er i ferd med å rasere den. Istedenfor å omfavne storselskapenes og finansindustriens falske løsninger, må politikken sikre rettighetene til urfolk og lokalsamfunn, som er best i stand til å verne og bevare verdens naturmangfold.

Akkurat som vi trenger klimarettferdighet, trenger vi også rettferdige og demokratiske løsninger på naturmangfoldskrisen. Da er privatisering og kommersialisering av verdens gjenværende intakte natur helt feil vei å gå.

I spesielle tilfeller der det finnes et uunngåelig behov for å bygge i urørt natur bør dette kompenseres gjennom restaurering og nydanning av natur nær utbyggingen. Men siden vi allerede har bygd ut for mye i naturområder, bør hovedregelen være en svært restriktiv holdning til videre utbygginger. Det er grunn til å frykte at et prinsipp om arealnøytralitet kan fungere som en unnskyldning for å fortsette nedbygging av natur. Arealnøytralitet fordrer at man verdsetter verdien av et areal. Dette er langt ifra trivielt og vil åpne dørene for at “feilpriser” i begge retninger, enten underdriver konsekvensene av utbygging av arealet man bygger ut, eller overdriver gevinsten av arealet man verner i bytte.

Erfaringer med bruk av lignende “offsetting” viser at disse mekanismer på klimaområdet er ikke gode, med mange problemer med kompensasjonsprosjekter av dårlig kvalitet som bunner i at de involverte aktørene har få insentiver til å sikre at prosjektene faktisk oppnår reelle utslippskutt. Tilsvarende kan man se for seg restaureringsprosjekter som ikke bidrar til biomangfold i like stor grad som naturområdene de er ment å erstatte, for eksempel i form av skogplanting med ensformede monokulturer. Arealnøytralitet kan iverksettes på ulike måter, men det er generelt grunn til å advare om at en ytterligere markedsretting av tilgang til å bygge ned naturareal vil forsterke de økonomiske forskjellene - aktører med store økonomiske muskler vil kunne bygge ut så mye areal de ønsker ved å kjøpe seg fri andre steder

I tillegg ser vi at det er avgjørende å erstatte «storprosjekts mentalitet» med en annen tilnærming til behov for å bygge ut ny infrastruktur. Flere småprosjekter som er forankret lokalsamfunn og tilpasset konkrete økosystemer reduserer risiko for konflikter med lokalsamfunn og naturen.